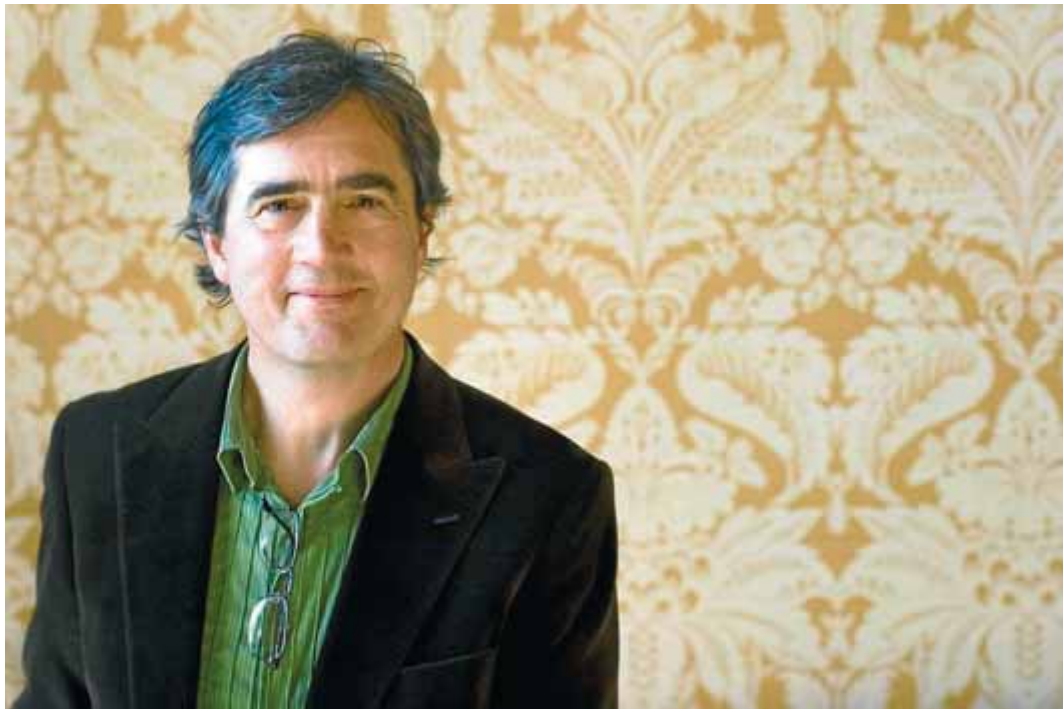

Els fills que ja no tindrem

Per als jueus Canaan era la terra promesa. Com per a tanta altra gent, però, per als irlandesos del segle XIX i de bona part del segle XX la terra promesa han estat els Estats Units. També per a la Lilly Bere, que té 89 anys, que viu als Estats Units des d'abans d'haver fet els vint, a Nova York, a Chicago i finalment a Cleveland, on ha fet durant anys de cuinera per a la senyora Wolohan, i que acaba de saber que en Bill, el seu únic nét, fill de l'Ed, el seu únic fill, ha mort a la guerra del Golf. "En Bill ja no hi és." Abans, molt abans, en Willie, l'únic germà de la Lilly, va morir a la Gran Guerra i James Patrick Dunne, el pare d'ells dos, i de l'Annie i la Maud, que era de la Reial Policia Irlandesa i fidel a la corona britànica, mor pobrament, després de ser amenaçat pels nacionalistes irlandesos. També la Lilly i en Tadge Bere, el seu primer home, que va ser un soldat anglès com en Willie i company d'ell a França, van arribar als Estats Units fugint dels de l'IRA, després que sentenciessin a mort en Tadge per haver participat en una matança. Abans que mori en Bill, també encara, l'Ed, l'únic fill de la Lilly i d'en Joe, el seu segon home, desapareix tan misteriosament com en Joe, després de tornar de la guerra del Vietnam.

Amb una prosa efectista i molt acurada, *A la banda de Canaan* és d'aquelles novel·les que busquen arribar molt abans al cor que no al cervell, emocionar tot narrant. Se'n surt prou bé. Com que en Tadge morirà assassinat a Chicago a mans d'un nacionalista irlandès –ja llegiran qui era si és que els interessa– el lector pot acabar preguntant-se, si acaba de ser del tot coherent, per què el pare de la Lilly mor a Irlanda abatut pels anys i no per una bala, tot i haver estat també amenaçat pels nacionalistes irlandesos. *A la banda de Canaan* fa pensar en *Un coeur simple* de Flau-

bert perquè la Lilly Bere és tan senzilla, tan afectuosa i tan bona com la Felicité. Dividida en disset capítols, titulats cadascun d'ells com un dia més després de la mort d'en Bill, aquesta irlandesa vella ens explica la seva vida, a moments, terrible i, a moments *molt* tendra. Tan passiva com el personatge de Flaubert, no deu ser casualitat que, així com al final d'aquell conte, la Felicité vegi la silueta d'un lloro que va tenir enlairant-se al cel com si fos l'esperit sant, al final d'aquesta novel·la, hi hagi: "Ballarà que ballarà, la figura llarga i desmanegada d'un ós." D'un ós és també del que parla el narrador de *Madame Bovary* de Flaubert quan Emma diu contínuament a Rodolphe que l'estima. No aconsegueix entendre-lo perquè ja li han dit això mateix moltes altres dones moltes altres ve-

gades. I és que, tal com ens recorda Flaubert: "La paraula humana, amb la qual voldríem entendre els estels, no és sinó un calder esquerdat que recull com pot les nostres melodies tot just bones per a fer dansar els óssos." Potser és una mica per fer dansar els óssos que Barry ha escrit el llibre. Presentada com el relat íntim d'una dona que ha viscut indirectament unes quantes morts ben colpidores, el lector pot acabar pensant que són força més interessants les vides d'alguns dels personatges que va conèixer que no la d'ella. I, potser encara, que a Flaubert el seu personatge va donar-li per escriure un gran conte, però que, quan va voler escriure una novel·la, va optar per crear algú amb més iniciativa com Emma Bovary. Que tirava a tòtila, no obstant. Segur que això també ho saben. *

Sebastian Barry
narra les vicissituds irlandeses del segle XX ARXIU

A LA BANDA DE CANAAN
Sebastian Barry
Traducció: Yannick Garcia
Editorial: Edicions de 1984
Barcelona, 2013
Pàgines: 254 planes
Preu: 19 euros

Els bancs atropellen, però els cotxes també

És sabut que una de les característiques de la novel·la negra i policíaca és oferir un retrat social de l'època en què transcorre la trama. De vegades, l'acció de l'obra no té res a veure amb cap problema social concret, però tot i així transmet un regust crític sobre determinades problemàtiques, com ara les drogoaddiccions, la petita delinqüència, l'atur de llarga durada, la pobresa, la prostitució, la falta d'oportunitats, l'abús de poder, la dificultat de reinserció en sortir de la presó..., la comunicació.

Hi ha ocasions en què la trama de l'obra sí que està directament relacionada amb un conflicte social concret, com és el cas de *Coll avall*, en què el seus dos autors, els periodistes X. Díaz i M. Martínez (Barcelona, 1977,

tots dos) volen denunciar el poder dels bancs i els abusos que cometen i per això miren de deixar-los com un drap brut pel que fa a dos temes: els desnonaments i les participacions preferents.

El protagonista és Andreu Torrent, un home de quaranta llargs que torna a Barcelona després d'haver passat vint anys a Suècia. Torna perquè l'ha deixat la seva dona i ha perdut la feina. Aquí ha mort la seva mare, en suïcidar-se, aparentment, angoixada perquè estaven a punt de desnonar-la en no estar al dia en el pagament de la hipoteca.

L'obra comença amb una violenta discussió de l'Andreu amb el director de la sucursal del banc en què operava la mare. El director mor atropellat poques hores després i

la subinspectora Sònia Martí dels Mossos d'Esquadra sospita de l'Andreu. Pep, germà gran de l'Andreu, assegura que va tornar els diners que la mare li havia deixat un temps enrere. Si això és cert, què va fer la mare amb els diners? El neonazi Piti o la neboda d'Andreu, Judith, que s'erigeix com a subtil *femme fatale*, són altres dels personatges destacats d'aquesta *nouvelle*.

Les bones intencions dels autors i de l'editorial són evidents, però el resultat està una mica verd en molts sentits. La sort és que tant autors com editor són joves i segur que ho faran molt millor, perquè, com se sol dir, apunten maneres. És el segon títol de Llibres del Delicte i cal aplaudir –i donar marge– la valentia de crear una editorial. *

COLL AVALL
X. Díaz i M. Martínez
Editorial: Llibres del Delicte
Barcelona, 2013
Pàgines: 136
Preu: 11,95 euros